

2011:29

Solberga kyrka

– invändig reovering

Antikvarisk medverkan, 2011
Kerstin Börjesson

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2011:29

Solberga kyrka

– invändig renovering

Antikvarisk medverkan, 2011
Solberga socken, 1342
Skurups kommun
Skåne län

Kerstin Börjesson

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2011 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2011:29
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Solberga kyrka, juni 2011, Kerstin Börjesson
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

Solberga kyrka – invändig renovering

Innehåll

Inledning/sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	5
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	6
Utförda åtgärder	6
Vapenhus	6
Orgelläktare och läktarunderbyggnad	7
Kor	8
Sakristia	8
Lamphissar	9
Övriga åtgärder	9
Övriga iakttagelser	9
Avvikelser från Länsstyrelsens beslut	10
Antikvariska synpunkter	10
Handlingar med relevans för ärendet	11
Bildbilaga	12
Bilaga 2: Arbetsbeskrivning till installation av objektlyft	19

Kommunkarta över Skåne med Skurups kommun markerad.

Karta över södra delarna av Skurups kommun med läget för Solberga kyrka markerat.

Inledning/sammanfattning av utförda åtgärder

Under våren och sommaren 2011 utfördes en invändig ombyggnad i Solberga kyrka. Renoveringen var föranledd av att brandskyddsmyndigheten dömt ut den befintliga trappan till tornet och orgelläktaren. En ny trappa behövdes, vilken förlades vid läktarens norra sida, med uppgång under läktare. I samband med detta byggdes en skiljevägg mellan långhuset och läktarens underbyggnad. Den ursprungliga dörren mellan vapenhuset i tornet och långhuset flyttades österut, framför ingångarna till de nya inbyggnaderna under läktaren. I vapenhuset revs en äldre trappa och sentida trappinbyggnad och golvet i vapenhuset kompletterades. I vapenhuset gjordes också ett nytt elskåp med manöverpanel för klockringning och belysning. Elen drogs från elcentralen i första tornvåningen.

Framme vid koret togs de två främsta bänkarna bort för att få större koryta. Det röda golvteglet, där bänkarna hade stått, togs bort och ersattes med nytt golvtegel i samma stil som korets åttkantiga, gula golvtegel. Uppgången till koret från mittgången tillgängliggjordes genom att gångtegel lades om i en låg ramp.

I altarringen togs det gamla och troligtvis ursprungliga trägolvet bort då detta var maskätet. Nytt trägolv lades. I sakristian ersattes ytterdörren mot öster av en ny, utvändigt brädklädd, dörr. Även karmen som var upprutten byttes.

Lamphissar till ljuskronorna skulle också installeras men detta var ännu inte utfört vid färdigställandet av denna rapport.

Administrativa uppgifter

Objekt	Solberga kyrka
Socken	Solberga socken
Kommun	Skurups kommun
Regionmuseets dnr	L 12.30-460-10-1342
Arbetshandlingar	Arkitekterna Krook & Tjäder, Jonas Jansson
Länsstyrelsens beslut	2011-02-03: dnr 433-16001-10, 2011-03-14: dnr 431-3500-11
Byggherre	Villie Församling
Entreprenör	Rögla bygg & snickeri AB, Bengt Persson El – BEMA El, Måleri Lars Olsson Trappa – Ranje Snickerier Ryssgård Lamphiss -
Antikvarisk kontrollant	Regionmuseet Kristianstad/ Landsantikvarien i Skåne genom Kerstin Börjesson
Byggnadstid	vår, sommar 2011
Antikvarisk slutbesiktning	2011-06-15, 2011-09-29
Bidrag	-

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Solberga kyrka byggdes 1865-1866 efter ritningar av arkitekt Peter Boisen. En medeltida kyrka fanns tidigare på platsen och revs året innan den nya kyrkan uppfördes. Återanvänt byggnadsmaterial finns troligtvis i 1800-talskyrkans murverk.

Solberga kyrka består av ett torn i väster samt ett absidavslutat långhus. Långhuset är valvslaget med tre valvtravéer. Kyrkan kan betecknas som salkyrka med koret inrymt i dess östra del. Västra sidan av långhuset upptas av en orgelläktare där kyrkans ursprungliga orgelverk tillverkat av Johan Lamert Larsson från Stora Köpinge 1866 är placerat. Orgelfasaden ritades av Otto August Mankell 1866. Fast inredning består i övrigt av den ursprungliga bänkinredningen och altaruppställningen med altarring och korskrank. Enligt byggnadshandlingarna från kyrkans uppförande skulle den fasta inredningen målas i vit oljefärg och predikstolens ramverk marmoreras. Altarskranket (troligtvis avses altarringen) skulle dock ekådras. I kyrkan finns också en äldre troligtvis medeltida dopfunt samt ett krucifix från 1500-talet vilket hänger på altarkorset från 1800-talet.

Kyrkan är invändigt putsad och vitkalkad (vapenhuset var vid arbetets början målad med en modern färgtyp). Golvet i vapenhuset består av kalksten och i långhuset av tegel. I mittgången och koret ligger ett åttakantigt gult tegel med röda hörnstenar och i bänkkvarteren ligger ett rött murtegel lagt på 1950-talet. Troligtvis tillkom även vapenhusets golv vid denna tid. Dessförinnan bestod vapenhusets golv av gamla gravstenar.

Utförda åtgärder

Vapenhus

I vapenhuset revs den befintliga trappan till tornets andra våning liksom en trappinbyggnad, en enkel vitmålad inbyggnad av gipsskivor. Öppningen i innertaket/golvet till andra tornvåningen, täcktes med återanvända äldre brädor från orgelläktaren där den nya trappuppgången togs upp. Undersidan av bjälklaget täcktes med nya brädor av samma kvalitet som till altarrundeln, se nedan.

Golvet under trappan var något upphöjt i förhållande till övrigt golv i vapenhuset och belagt med äldre kalkstenshällar och delar av en gravsten av huggen kalksten (möjligen komstakalksten). Golvet i vapenhuset var i övrigt lagt med kalkstensplattor av komstakalksten från omkring 1900-talets mitt. Efter rivning av trappinbyggnaden togs golvet som legat under trappinbyggnaden bort och fyllning under grävdes bort till en nivå av cirka 30 cm. Fyllningen under golvet bestod av lera. Nytt golv i vapenhusets södra del lades av ölandskalksten av samma dimensioner som det befintliga. Kalkstensplattorna lades på ny gjutgrund. Gravstenen som legat i det gamla golvet lades i det nya golvet. Övriga kalkstensplattor

som fanns under den borttagna trappinbyggnaden togs om hand och lades i garaget vid kyrkogårdens västra sida.

I samband med ändringarna drogs nya ledningar till en ny belysningscentral i vapenhuset, placerad på södra väggen. Strömbrytare och manöverpanel till klockringning fanns tidigare endast vid elcentralen i tornets andra våning. De nya installationerna byggdes in i ett träskåp med lucka i form av en återanvänd bänkdörr från en bänk som togs bort inne i långhuset. Elledning längs västra väggen i vapenhuset till ett uthus på kyrkogården fick förläggas på samma plats då den inte gick att dra om.

Vapenhuset var före ombyggnaden målat i en lackfärg alcro alkydoljefärg. Med tanke på rummets användning och svårigheten att få kalkfärg att fästa på alkydoljefärg målades väggarna om i en vit emulsionsfärg. Snickerier målades allmänt i linoljefärg i samma ljusgrå nyans som befintliga snickerier.

Orgelläktare och läktarunderbyggnad

Vid läktarens norra sida togs en öppning upp i läktargolvet för ny trappuppgång till tornets övre våningar och läktare. För förstärkning av läktargolvet lades ny regel in vid öppningens södra sida. Inga övriga förstärkningar gjordes. Den nya trappan byggdes av furu och oljades. Vid slutbesiktning togs dock beslut att måla trappan i samma färg som övriga snickerier vilket senare också utfördes. Uppe på orgelläktaren togs heltäckningsmattan bort. I övrigt gjordes inga övriga ändringar på läktaren.

Under läktaren gjordes två inbyggnader på var sida om mittgången, från långhusets västra vägg och fram till läktarens främre pelare. Inbyggnaderna gjordes av lätta väggar av gipsskivor på regelstomme istället för som tidigare föreslagits slätputsade cloisonväggar. Anledningen var att det förra alternativet innebär mindre ingrepp och större reversibilitet. Östra väggarna, mot kyrkorummet, gjordes indragna och förlades innanför läktarens pelare utan ingrepp i dessa. Väggarna putsades utvändigt och målades med kalkfärg.

Den befintliga pardörren vid ingången till långhuset från vapenhuset flyttades från sitt gamla läge ett stycke in i långhuset mellan läktarinbyggnaderna. Enligt de godkända handlingarna skulle en ny dörr ha tillverkats och placerats i samma läge. Församlingen ansåg dock att de inte skulle behöva mer än en dörr och att den gamla då skulle bli överflödigt. En ny karm tillverkades till den gamla dörren som också kompletterades med nytt trycke, dörrstängare och en golvregel.

Invid de nya inbyggnaderna längs mittgången bibehölls de befintliga bänkdörrarna och utrymmet bakom dessa och fram till inbyggnadernas sidoväggar gjordes om till skåp med hyllplan för förvaring.

Kor

Vid uppgången till koret, som är förhöjt ett steg i förhållande till mittgången, lades golvet om för att skapa en steglös stigning till korgolvet. Golvplattorna som tidigare var lagda i sand lades om i hydrauliskt kalkbruk för större hållfasthet.

Längst fram i bänkkvarteren togs två bänkar bort för att få ett större kor med plats för kör och musikarrangemang mm. Bänkfronterna flyttades bak ett steg till bakomvarande bänkrad. Bänkdörren från den ena av bänkarna återanvändes till skåpet för elinstallationer i vapenhuset. En klockarebänk på korets södra sida var före ändringarna sammanbyggd i ena sidan med bänkfrenten. En ny gavelsida tillverkades av denna anledning till korbänken som alltså kom att bli fristående. Den nya bänkgaveln målades i samma färgsättning som befintligt.

Det röda tegelgolvet där de borttagna bänkarna hade stått ersattes av ett nytt tegelgolv i samma stil som korgolvet. Det befintliga korgolvet var lagt av åttakantiga gula golvplattor 225x225 cm lagt i sand utan fogar. Då samma format inte gick att få tag på trots idogt letande valde man att använda nytillverkat fyrkantigt golvtegel 220 x 220 som sågades till i åttakantig form. Även till de röda lāsstenarna användes modernt golvtegel som sågades till. De nya golvplattorna var tunnare än det befintliga golvteglet vilket innebar att den befintliga gjutgrunden i de gamla bänkkvarteren kunde behållas. Det nya golvet lades i hydrauliskt kalkbruk.

I altarrundeln bestod golvet av ett ursprungligt trägolv av kilsågade smala furubrädor. Golvet var skadat av träförstörande insekter och sviktade på sina ställen men skadorna var framförallt av estetisk karaktär. Hela golvet byttes till ett nytt golv av kilsågade maskinhyvlade furubrädor vilka lades med lös fjäder och skruvades till golvreglarna. De nya brädorna var betydligt bredare än de gamla brädorna. Det nya golvet behandlades med linoljesåpa. Inga ingrepp gjordes i altarskranket eller i reglarna som var i gott skick. Angreppen på brädgolvet berodde på en allt för tät övertäckning med heltäckande matta.

Vid borttagning av det gamla altargolvet blev fyllningen under golvet synlig. Denna bestod av sandig blandning med rester av byggnadsmaterial såsom mindre sten och tegelsten. Inget av arkeologiskt/antikvariskt intresse noterades.

Sakristia

Den östra ytterdörren hängde snett vilket hade lett till fuktskador på dörren och invändigt på sakristians golv. Befintlig dörr var en enkel bräddörr med inbyggda bandgångjärnsbeslag fastskruvade med fyrkantsmuttrar i brädstommen. Utvändigt var dörren klädd med liggande panel. Dörrkarmen var angripen av skadedjur och rötskadad i över- och bottenstycke. En ny trädörr uppbyggd med isoleringsskikt av metallskivor sattes in i öppningen. Utvändigt kläddes dörren med liggande pärlspåntpanel med samma utseende som på gamla dörren, något rund-

hyvlad och med dekoration i form av en liten rundstav på varje bräda. Samma rundstav fanns även på karmen. Karmen byttes i sin helhet till ny karm av furu med ek i bottenstycket men utfördes med hålkälsprofil istället för rundstav av okänd anledning. Dörren hängdes i nya stolpgångjärn i gammal stil. Det gamla klinklåset återanvändes utvändigt och invändigt kompletterades med modernt lås.

Mellan dörren och dess överljusfönster finns två äldre ventilöppningar. Dessa var före renoveringen igensatta. Den ena öppningen togs upp igen och täcktes med ett finmaskigt nät på insidan.

Sakristians golv slipades och behandlades med linoljesåpa. Inga åtgärder gjordes på innerdörren mot öster som bedömdes funktionsduglig. Denna dörr måste hållas öppen av brandsäkerhetsskäl när kyrkan används.

Lamphissar

Arbetet med att installera lamphissar var ännu inte påbörjat när denna rapport skrevs. Arbetsbeskrivningen till installationen bifogas till rapporten. Strömförsörjning skall utföras enligt alternativ A.

Övriga åtgärder

Listverket till en av pelarna under läktarna kompletterades då detta hade fallit av. Målningskomplettering gjordes.

På kyrkvinden ersattes en brandfarlig ledning vilken hittades på grund av ett el-fel. El-ledningarna sågs över i sin helhet.

Vid östra trappuppgången till kyrkan monterades ett nytt räcke av rundjärn med samma utseende som ett befintligt räcke vid trappan till kyrkogårdens östra uppgång.

Vid slutbesikning noterades att inget räcke fanns intill södra fönsteröppningen på tornets andra våning. En plexiglasskiva monterades därefter mot öppningen på samma sätt som gjorts tidigare intill norra fönsteröppningen.

Övriga iakttagelser

Vid renoveringsarbetet noterades att trapporna till kyrkans ingångar i öster och väster är av grova kalkstensplattor liksom kyrkogårdsmurens är avtäckning. Kalkstensplattorna kan möjligen ursprungligen ha legat som golv inne i den gamla kyrkan.

Den borttagna östra ytterdörren tolkades inte som den ursprungliga dörren och även västra ytterdörren kan vara utbytt eller åtminstone renoverad. Den nu borttagna dörren i öster kan ha tillkommit i början av 1900-talet. En äldre bräddörr med ytterpanel arrangerad i ett rombiskt mönster finns bevarad på kyrkvinden. Denna kan möjligen utgjort ytterdörr i prästingången.

Vid ingrepp i de främre bänkarna blev underliggande färgsättning i grå färg-toner synlig. Nuvarande färgsättning är från 1970-talet. Ursprunglig färgsättning bör ha varit ljus eventuellt ljust grå toner i samstämmighet med färgsättning på övrig fast inredning.

Avvikelser från Länsstyrelsens beslut

I stället för att tillverka en ny pardörr för att kunna stänga om det nya utrymmet under läktaren flyttades den befintliga dörren till vapenhuset österut. Detta utgjorde en ändring till handlingarna och gjordes efter godkännande av länsstyrelsen.

Borttagning av golv i vapenhuset och grävning gjordes utan att antikvarie underrättades. Kontroll gjordes först efter att grävmassorna var borttagna.

Antikvariska synpunkter

Den invändiga renoveringen i Solberga kyrka har följt Länsstyrelsens beslut. Byggnadsarbetena har utförts med stor hantverksskicklighet och noggrannhet. De antikvariska synpunkter som kom fram vid slutbesiktningen har avhjälpats. Läktartrappan målades i samma färg som övriga snickerier. Trycken till pardörren i mittgången samt de nya dörrarna till sidoutrymmena byttes till trycken i mäs-sing. De nya dörrarna platsmålades liksom listerna kring dessa.

I långhuset kan man anmärka på att putsen på de nya skiljeväggarna blev något grov i ytan och målningsbehandlingen flammig beroende på skivmaterialets sugande egenskaper. Effekten kommer förhoppningsvis att avta med tiden. I va-penhuset avviker den kompletterade golvytan från golvplattorna av komstakalk-sten. Avvikelsen är olycklig men ger trots det en indikation om den borttagna väggen som stått på platsen. Likaså kan man tycka att den kompletterade ytan i koret avviker från den äldre kordelen. Alternativet hade varit att nytillverka tegel i samma storlek som det befintliga samt att ta bort gjutgrunden för att kunna lägga det nya golvet på samma sätt som det gamla. Då det endast rörde sig om en mindre yta kan den utförda kompletteringen ändå anses motiverad och accepta-bel både ur antikvarisk, ekonomisk och estetisk synpunkt.

Handlingar med relevans för ärendet

2005-05-23	Underhållsplan, Ponnert arkitekter AB
2010-12-07	Ansökan om tillstånd till invändig ombyggnad/renovering
2011-01-20	Yttrande remiss Regionmuseet Kristianstad/ Landsantikvarien i Skåne Kerstin Börjesson Läktare och underhållsåtgärder i Solberga kyrka, Solberga socken, Skurups kommun
2011-02-03	Beslut Länsstyrelsen, 433-16001-10
2011-02-18	Startmöte, minnesanteckningar
2011-02-28	Protokoll byggmöte 1
2011-03-02	Ansökan till Länsstyrelsen om att flytta dörr inne i kyrkan och förslag till komplettering av golv
2011-03-17	Beslut från Länsstyrelsen om tillstånd till ingrepp i under mark dolda fasta fornlämningar Solberga 22:1
2011-04-26	Meddelande från Länsstyrelsen angående ändrig detaljutförande golv och läktarunderbyggnad
2011-04-04	Bygghandling Krook & Tjäder, Jonas Jansson
2011-06-15	Slutbesiktningsprotokoll Krook & Tjäder, Jonas Jansson
2011-11-02	Arbetsbeskrivning till installation av lamphissar i Solberga kyrka

Lund 2011-11-18

Kerstin Börjesson

Bildbilaga

Kyrkans långhus sett mot väster innan ombyggnad.

Långhuset sett mot väster efter ombyggnad. Dörren har flyttats österut till det nya väggpartiet.

Nytt dörrparti förlades något indraget i en ny skiljevägg mot vapenhuset. Sett från öster.

Läktarunderbyggnaden sett från väster efter ombyggnad. Till höger syns den nya läktartrappan i norra läktarinbyggnaden.

Den nya trappan sedd från orgelläktaren. Till höger syns skåpet som inreddes bakom de gamla bänksidorna längs mittgången.

Gamla trappan från vapenhuset till tornvåningen. Vapenhusets södra sida efter borttagning av gammalt golv och golvfyllning.

Äldre borttagna hällar och tegelsten som låg under trappan i vapenhuset. En av gravstenarna fogades in i det nya golvet i vapenhuset.

Vapenhuset före ombyggnaden med den gamla trappinbyggnaden till vänster. Till höger syns vapenhuset efter ombyggnaden. Notera det nyttillverkade elskåpet på väggen.

Vapenhuset sett från öster efter renoveringen.

Till vänster syns uppgången till koret från mittgången, före omläggning av golvet. Till höger syns golvet efter omläggning med komplettering av nytt golv där den gamla bänken stod.

Klockarbänken fick kompletteras med nytt sidostycke. Till höger syns korgolvet före omläggning.

Korgolvet lades om med nya kilsågade furubrädor. Till höger syns golvet efter omläggning.

Östra ytterdörren före renovering. Till höger syns utsidan på samma dörr.

Karmen till östra dörren var i mycket dåligt skick och byttes i sin helhet till en ny karm i ek.

Till vänster syns den gamla dörrens brädprofil och till höger nya dörren som utfördes som en modern isolerad skivklädd dörr med utvändigt traditionell brädtäckning.

Ny ytterdörr efter renovering.

Karmens profilering ändrades från rundstav till karnisform. Till höger: Funktionen återställdes på en av luftventiler över östra dörren.

Bilaga 2: Arbetsbeskrivning till installation av objektlyft

2011-11-02

Objektlyft i Gränna AB

Björkenäs, 563 92 Gränna
0390-301 38, 070-326 92 46

Angående Objektlyftar i Solberga kyrka

Montering av Objektlyften sker på följande vis:

- 1 plank 45 x 195 läggs ovanpå bjälklaget på vinden.
- Håll tas i plankan för genomgång för vajer och elkabel.
- Objektlyften placeras på plankan och skruvas fast i denna.
- Befintliga hål utnyttjas i valvtoppen och behöver ej förstoras.
- Lyften innehåller 3 st vajrar som lyfter 3 st ljuskronor samtidigt.
- Elkablarna som förser ljuskronorna med ström samlas upp utan att använda kabeltrummor vilka kan orsaka värmeutveckling.
- Elskåpet till Objektlyften placeras intill lyften på vinden för att minska kabeldragningen.
- Det finns två alternativ för strömförsörjning av elskåpet.
Alternativ A: Elskåpet matas med 1-fas (finns redan framdraget på vinden), styrning av elskåpet kan göras via radio, då behövs ingen signalkabel från vinden ner till kyrksalen.
Alternativ B: Elskåpet matas med 3-fas vilket behöver dras fram, styrning lika som i alt A.

Regionmuseets rapportserie 2011

Kulturmiljö

1. Södervidinge kyrka – ny församlingslokal under läktaren, Södervidinge sn, AM, Petter Jansson och Maria Sträng, 2010
2. Snårarpskeramiken. En aktivitetsbunden produktion, Vä sn, Ceramologisk undersökning, Birgitta Hulthén
3. Arlövs kyrka – ljussättning och flytt av altare, Arlövs sn, AM, Maria Sträng, 2010
4. Hässlunda kyrka – invändig ändring, Hässlunda sn, AM/AK, Lotta Eriksson & Maria Sträng, 2009-2011
5. Halmstads kyrka – yttre renovering, Halmstads sn, AK, Petter Jansson och Kerstin Börjesson, 2007-2008
6. N. H. Nilsson i Hammenhög – nytt tak på automobilpalatset, Hammenhögs sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2010-2011
7. Reslövs kvarn – omläggning av tak, Reslövs sn, AM, Ingela Blomén, 2010-2011
8. Aosehus, Åhus sn, kompletterande undersökning SU, J Juhlin Alftberg/H Lilja, 2010
9. Kävlinge gamla kyrka, -konserveringsarbeten etapp 1-3, Kävlinge sn, AK/AM, Petter Jansson & Ingela Blomén, 2008-2010
10. Ångfärjestationen – en plats för möten och minnen, Helsingborgs sn, BMU, Maria Sträng & Ingela Blomén, 2011
11. Hovby smedja – Elvings värld, Norra Åsum sn, BMU, Ingela Blomén, Paul Hansson & Linnea Stolle
12. Vårdplan Alunbruket, Andrarum sn, VP, Jimmy Juhlin Alftberg & Helene Stalin Åkesson, 2011
13. Fleninge kyrka – renovering av tornet, Fleninge sn, AM, Maria Sträng, 2010-2011
14. Vårdplan Månsas, Vånga sn, VP, Heikki Ranta, Åsa Jakobsson, Jimmy Juhlin Alftberg och Cissela Olsson, 2011
15. Tjörnedalagården – analys av kunskapsunderlaget, Gladsax sn, KA, Heikki Ranta, 2011
16. KGB i Skåne – KvalitetsGranskning av Byggnadsminnen utifrån kunskapsunderlaget, PJ, Kristina Nilén, Anna Rabow och Heikki Ranta, 2010-2011
17. Landskapet som trädgård – Pilalléer och pilevallar på Söderslätt, PJ, Patrik Olsson, 2011
18. Lackalänga kyrka – renovering av tornspirans tak, AM, Maria Sträng 2011
19. Gamlegård, Dagstorp 5:2 – omläggning av halmtak, Dagstorps sn, AM, Ingela Blomén, 2011
20. Ballingstorp och Per-Ols, Kviinge sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2011
21. Burlövs gamla prästgård – renovering av källare, Burlövs sn, AM, Ingela Blomén, 2011
22. Kulturens Östarp; Östarp 1:3. Vård- och skötselplan för landskap och kulturmiljö. Everlövs sn, PJ, Åsa Jakobsson och Cissela Olsson, 2011
23. Bondrumsgården 2011, Fågeltofta sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2011
24. Alunbruket i Andrarum. Skötselplan för natur- och kulturhistoriska värden. Andrarum socken, VP, Åsa Jakobsson och Cissela Olsson, 2011
25. Bondrumsgården – lagning av taksador, Fågeltofta sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, med bidrag av Therese Melin, 2011
26. Kumlatofta 5:12 – omryggning av halmtaket mm, Everlövs sn, AM, Ingela Blomén, 2011
27. Agusastugan – diverse åtgärder, Andrarums sn, AM, Jennie Björklund, 2011
28. Övraby mölla – förstärkning av hättan, Övraby sn, AM, Ingela Blomén, 2011
29. Solberga kyrka – invändig renovering, Solberga sn, AM, Kerstin Börjesson, 2011

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

